

Stages in het hoger onderwijs

Onderzoek in opdracht van het Interstedelijk Studenten Overleg

Matthijs Brink | Josien Lodewick | Nick Rutten

INHOUD

Onderzoekopzet	3
Studentenkenmerken	3
Stage vinden	5
Duur van de stage	7
Stagevergoeding	8
Begeleiding vanuit de opleiding	10
Begeleiding vanuit de werkgever	13
Conclusie	14

ONDERZOEKSOPZET

Stage lopen: hoe ervaren studenten dat? Met die vraag heeft het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) begin 2022 aan ResearchNed opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren. Stages zijn voor veel studenten een belangrijk onderdeel van hun opleiding, maar er wordt op landelijk niveau weinig onderzoek naar gedaan. In de Nationale Studenten Enquête krijgen sommige studenten een aantal vragen over stages, maar alleen als de instelling daarvoor kiest¹. Hierbij gaat het dan vooral om vragen naar de tevredenheid over de begeleiding. De Studentemonitor is een ander groot landelijk onderzoek onder studenten in het hoger onderwijs. In die vragenlijst worden enkele zaken gemonitord rond de tijdsbesteding aan stages. De grote monitoronderzoeken in het hoger onderwijs besteden dus weinig aandacht aan andere vragen rondom stages.

“ Binnen de opleiding is er geen plek voor stage, hierdoor loop je dus altijd vertraging op. ”

Vanuit hun achterban krijgt het ISO regelmatig signalen over problemen die studenten ervaren. Bij problemen met stages, is het voor het ISO moeilijk vast te stellen hoe groot de problemen zijn. Er is bijvoorbeeld weinig landelijke informatie beschikbaar als het gaat om het vinden van stageplekken of de arbeidsvoorwaarden van stagiairs. ResearchNed en ISO hebben daarom samen een enquête ontwikkeld voor hbo- en wo-studenten die stage of coschappen lopen of hebben gelopen. In de vragenlijst ging het over de arbeidsvoorwaarden van de stage, over het zoeken naar een stageplek, over de stagebegeleiding vanuit de opleiding en de stagebegeleiding vanuit de werkgever. Naast gesloten vragen, bood de vragenlijst ook ruimte om in open vragen ervaringen te delen. De vragenlijst is daarmee een instrument om een eerste beeld te krijgen van de positie van stagiairs en van de tevredenheid van studenten over stages in het hoger onderwijs. Daarnaast is de vragenlijst ontwikkeld met als doel problemen rondom stages te signaleren.

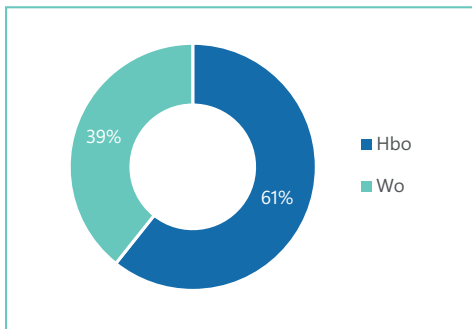
“ Ik doe deze stage niet vanuit mijn opleiding maar omdat ik het zelf graag wilde. In de weken dat ik stage liep heb ik zo enorm veel geleerd. Ik vind het dan ook dramatisch dat er niet veel meer vanuit de uni wordt benadrukt dat stage lopen heel nuttig is! Waarom heeft hbo 3/4 verplichte stages en uni helemaal niets? ”

In maart en april 2022 heeft ResearchNed ongeveer 60.000 studenten benaderd om mee te werken aan het onderzoek. In de uitnodiging is benadrukt dat de vragenlijst ging over stages en dat deze bedoeld was voor studenten die stage of coschappen liepen of gelopen hadden. 6.275 studenten hebben de enquête geopend. Een deel van deze records is niet meegenomen in de analyses: studenten die niet meer studeerden in het hoger onderwijs en studenten die de vragenlijst niet helemaal hebben ingevuld zijn afgevallен. Na cleaning bleven er 4.886 records over voor de analyse.

STUDENTENKENMERKEN

Omdat er in de uitnodigingen specifiek is gevraagd naar ervaringen met stages en coschappen, zegt de samenstelling van de responsgroep ook iets over welke studenten stage hebben gelopen. Figuur 1 laat zien dat 61 procent van de respondenten studeerde op het hbo en 39 procent op een universiteit. In Tabel 1 staan de aantallen en percentages respondenten per onderwijssector. De kleinste onderwijssectoren (Economie, Taal en Cultuur, Recht, Landbouw en Natuurlijke Omgeving en Sectoroverstijgend), zijn voor de overzichtelijkheid van de resultaten samengevoegd tot 'Overig'

1 <https://www.studiekeuze123.nl/nse-studenten/vragenlijst-nationale-studenten-enquete>

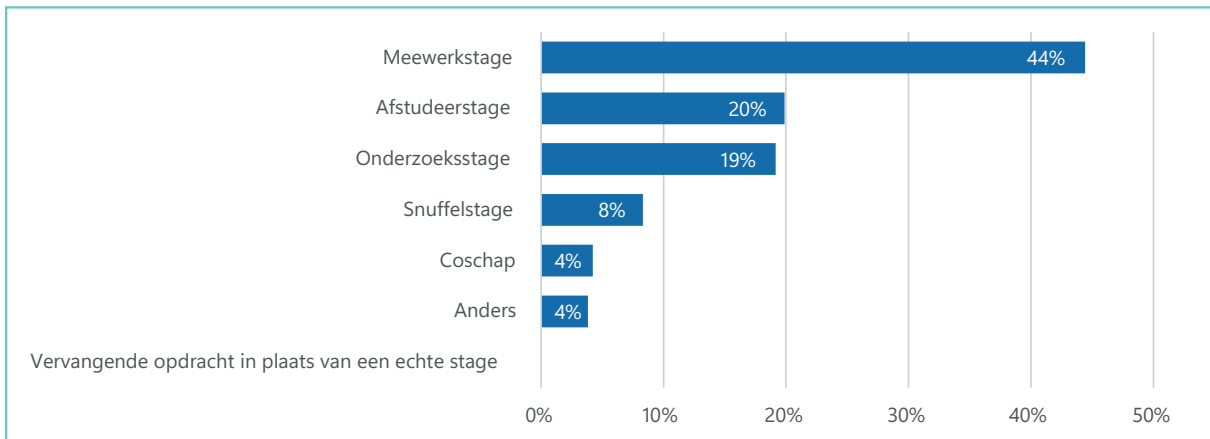
Figuur 1: Verdeling hbo/wo

	Aantal	%
Gezondheidszorg	1.112	23%
Natuur, Techniek, ICT	1.100	23%
Gedrag en Maatschappij/sociale studies	870	18%
Onderwijs (lerarenopleidingen/pabo)	697	14%
Overig	1107	23%
Totaal	4.886	100%

Tabel 1: Aantallen respondenten per sector

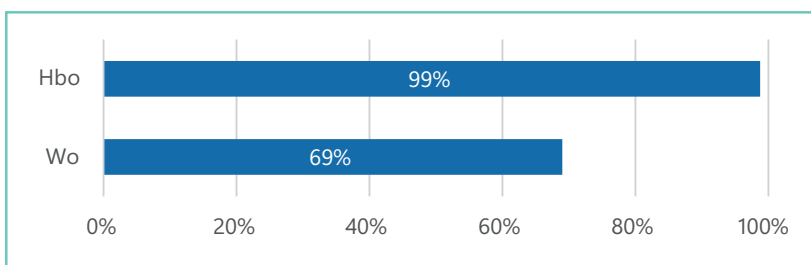
Het overgrote deel van de respondenten (81%) had op het moment van invullen al eens stage gelopen. Dat zijn 3.968 studenten, en aan die groep studenten zijn de overige vragen in de vragenlijst voorgelegd. De studenten die nog geen stage hadden gelopen, werden naar het einde van de vragenlijst geleid.

Van de studenten die al eens stage hebben gelopen, heeft het grootste deel een meewerkstage gelopen (44%). Daarnaast heeft ongeveer één op de vijf studenten in de onderzoeksgroep een afstudeerstage (20%), en een op de vijf een onderzoeksstage gelopen (19%). Verder hebben zes studenten (afgerond 0%) een vervangende opdracht in plaats van een echte stage gedaan.

Figuur 2: Type stage

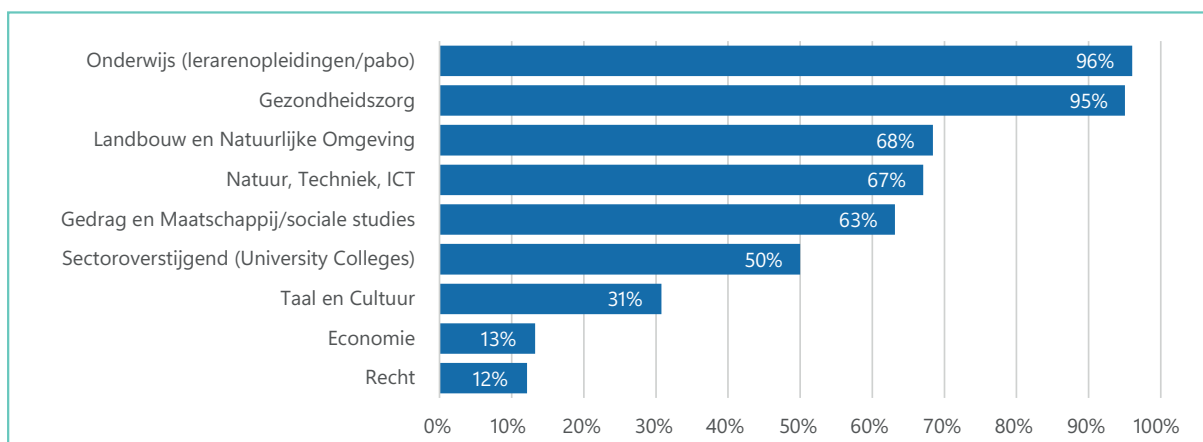
Voor veel hbo-studenten is stage lopen verplicht. In de vragenlijst van dit onderzoek is gevraagd naar de ervaringen van studenten met hun laatst gelopen stage, ook als dat een niet-verplichte stage was. Voor nagenoeg alle hbo-studenten (99%) die de vragenlijst invulden, was stage lopen verplicht voor hun opleiding. Voor de wo-studenten is dat anders: 69% van die studenten liep een verplichte stage.

Figuur 3: Verplichte stage

Binnen het wo zijn er verschillen tussen sectoren. In de sectoren Onderwijs (96%) en Gezondheidszorg (95%) liepen vrijwel alle studenten die stage liepen een verplichte stage (figuur 4). Dit zijn sectoren waarvan bekend is dat er veel stage moet worden gelopen. Ook in de sectoren Landbouw & Natuurlijke Omgeving (68%) en Natuur,

Techniek, ICT (67%) liepen veel wo-studenten verplicht stage. In de sectoren Economie en Recht werd het minst verplicht stage gelopen. Van de studenten Economie en Recht die een stage liepen, moest dus respectievelijk dertien en twaalf procent dit verplicht doen. Het lage percentage verplichte stages betekent dus ook dat er in de sectoren Recht en Economie regelmatig vrijwillige stages worden gelopen.

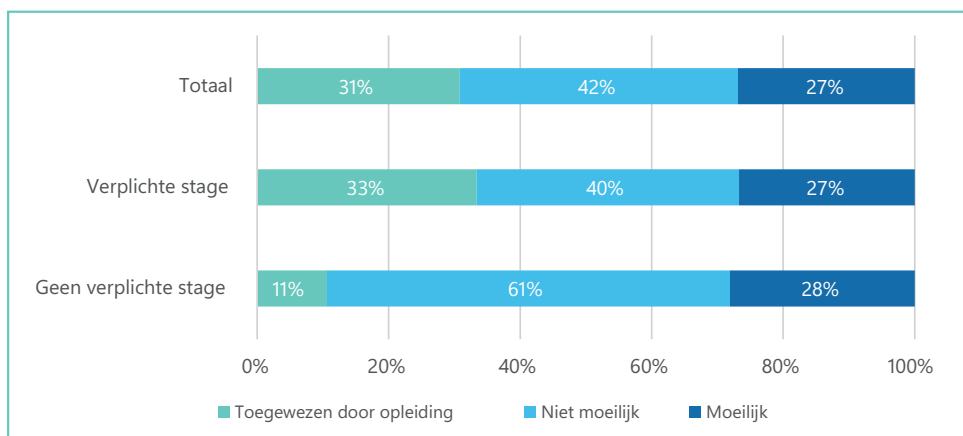
Figuur 4: Verplichte stages naar sector, alleen wo

STAGE VINDEN

Tijdens de coronapandemie heeft het ISO regelmatig signalen gekregen van studenten dat het moeilijk was om een stageplek te vinden. Dit wil echter niet zeggen dat stagetekorten een probleem zijn dat pas speelde tijdens de coronapandemie. In de bestaande monitoronderzoeken van het Ministerie van OCV is geen aandacht voor de arbeidsmarkt voor stages, waardoor het moeilijk is om een goed beeld te krijgen van hoe goed studenten stageplekken kunnen vinden.

“Stage vinden in de ICT sector is makkelijk, een stage vinden waar je niet wordt uitgebuit, waar je genoeg kan leren is daarentegen wel een lastige opgave.”

Aan de deelnemers van dit onderzoek is gevraagd of zij voor hun laatste stage zelf een stageplek moesten zoeken, of dat die plekken werden toegewezen door hun opleiding. Daarnaast is gevraagd hoe makkelijk of moeilijk het was om een plek te vinden. Ongeveer één op de drie studenten kreeg een stageplek toegewezen door de opleiding. 42 procent van de studenten heeft het vinden van een stageplek als redelijk tot heel makkelijk ervaren. Toch laat figuur 5 zien dat 27 procent van de studenten moeite had met het vinden van een stageplek. Dat is een behoorlijke groep studenten.

Figuur 5: Moeilijk om een stageplek te vinden

“ Ik heb nu al bijna een jaar studievertraging doordat er binnen de diëtetiek zeer weinig stageplekken zijn. ”

Aan studenten die moeite hadden met het vinden van een stageplek, is ook gevraagd wat hiervoor de reden was. Uit de analyse van die (open) antwoorden bleek dat ongeveer een derde van deze groep COVID-19 als reden zag. Op het moment dat dit rapport uitkomt, is de coronapandemie op zijn retour en gelden er geen maatregelen: de verwachting is dan ook dat het moeite hebben met het vinden van een stageplek (deels) tijdelijk was.

“ Er zijn weinig stage plekken in de gezondheidszorg waardoor het lang kan duren voordat je een plek krijgt en de kans groot is dat je niet de plek krijgt die je wilt. Terwijl dit wel heel bepalend is voor je ontwikkeling. ”

Uit de analyse van open antwoorden kwam verder naar voren dan het voor internationale studenten mogelijk moeilijker is om een stageplek te vinden, omdat zij geen Nederlands spreken. Omdat de vragenlijst enkel in het Nederlands is verspreid, is het moeilijk om de omvang van dit probleem in te schatten.

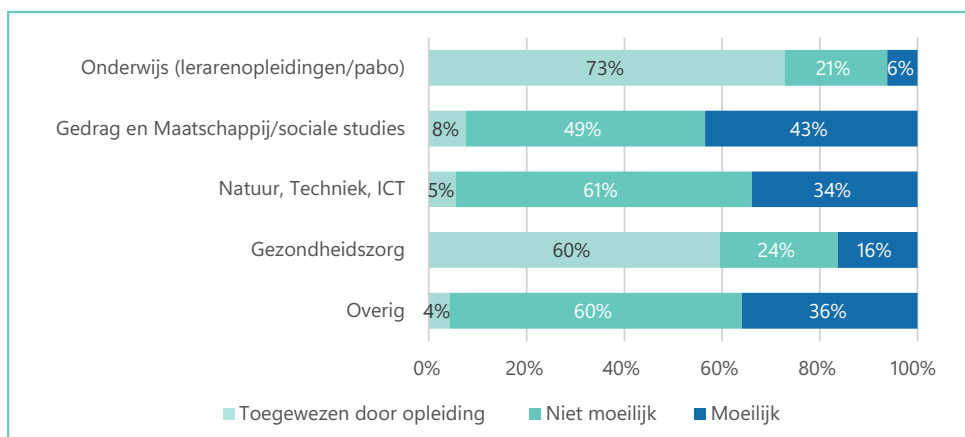
In figuur 5 zijn naast het totaal ook resultaten te vinden voor de studenten die verplicht en niet verplicht stage liepen. Opvallend is dat studenten die geen verplichte stage hadden, maar toch stage liepen, niet meer moeite ervoeren om een stageplek te vinden (27 om 28 procent). Studenten met een verplichte stage krijgen wel vaker een stage aangewezen (33 om 11 procent), maar studenten zónder verplichte stage geven vaker aan dat het zelf vinden van een stageplek makkelijk was (61 of 40 procent).

“ Door covid-19 zijn alle zorginstellingen extra voorzichtig met het aannemen van stagiaires. ”

“ Er zijn sowieso al weinig stages beschikbaar, dat wist ik al voor ik aan de opleiding begon. Door corona was het helaas nog lastiger iets te vinden, heb van meerdere bedrijven gehoord dat ze helaas niet een extra persoon op kantoor erbij konden hebben. ”

Figuur 6 laat zien dat in de sectoren waar stages het vaakst verplicht zijn, stageplekken het vaakst worden toegewezen door de opleiding: in de sector onderwijs is dat voor 73 procent van de studenten het geval en in de gezondheidszorg voor zestig procent. In de overige sectoren (Gedrag en Maatschappij, Natuur, Techniek, ICT en Overig) worden stages nauwelijks toegekend (max 8%) door de opleiding en ervaren studenten het vaakst moeite bij het vinden van een stage, waarbij het voor studenten in de sector Gedrag en Maatschappij het moeilijkst blijkt te zijn (44%). Binnen de categorie overig, zijn de verschillen beperkt.

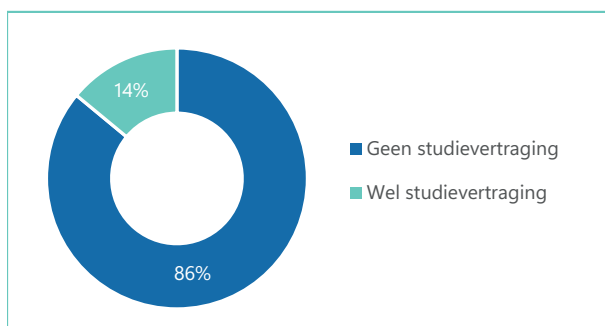
“ I applied to 50+ places 2.5 months before the expected month (September) and most of them responded by saying they have no more room at that time. However, some of my classmates found internships in these places because they were speaking Dutch and I'm not. Even the place I'm doing my internship responded in the same way (twice) but I managed to get the opportunity thanks to a friend. And I could start in mid-October. ”

Figuur 6: Moeilijk om een stageplek te vinden, per sector

Van de studenten die aangaven dat het vinden van een stageplek moeilijk was, heeft veertien procent uiteindelijk studievertraging gehad als gevolg van het niet kunnen vinden van een stageplek (figuur 7). De gemiddelde studievertraging bedroeg voor die (kleine) groep ongeveer vijf maanden.

“Verder was het vinden van een stageplek echt een hels karwei. Van tevoren was vanuit de opleiding al duidelijk gemaakt dat er een tekort aan stageplekken was en dat er sowieso studenten vertraging zouden oplopen, omdat er niet voor iedereen een stageplek zou zijn. De opleiding had er een aantal jaren geleden zelf voor gekozen om numerus fixus van de opleiding af te halen.”

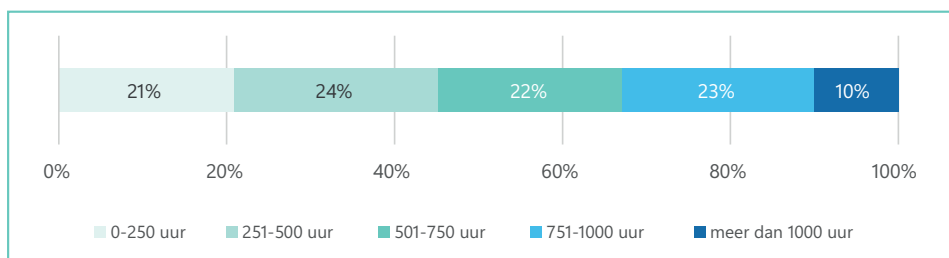

Figuur 7: Studievertraging door moeite met stageplek vinden

DUUR VAN DE STAGE

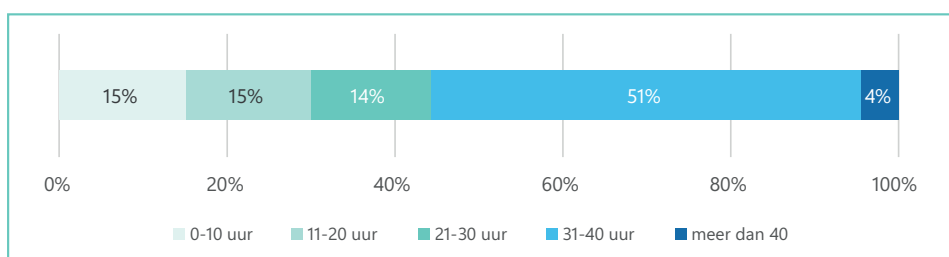
Gemiddeld duurt een stage 588 uur, maar er bestaan grote verschillen in de totale duur van stages. Zo loopt één op de tien studenten meer dan duizend uur stage en ongeveer één op de vijf studenten 0-250 uur (figuur 8). Over het algemeen zijn de kortste stages in het onderwijs (359 uur) en de langste stages in de sector Natuur, Techniek en ICT (793 uur).

“Mijn stage was zo druk dat ik mijn bijbaan moest opgeven. Dat was een pittige periode omdat ik geen vergoeding kreeg voor mijn stage en inkomen misliep.”

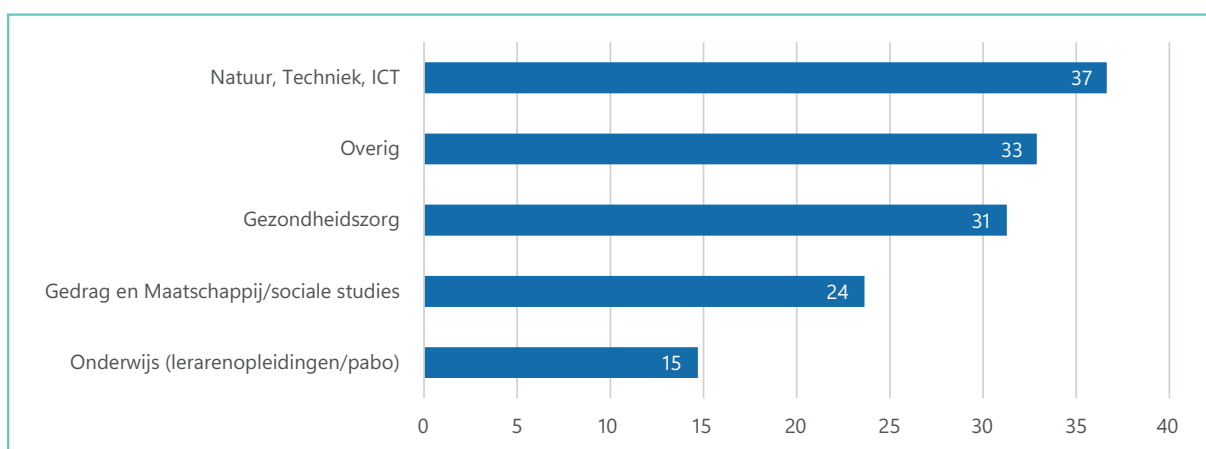

Figuur 8: Omvang stage in uren

De meeste studenten (51%) liepen tussen de 31 en 40 uur stage in de week en het gemiddelde ligt op 28 uur. In het onderwijs lopen studenten vaak deeltijdstage (gemiddeld 15 uur p/w). Figuur 10 laat zien dat het gemiddelde aantal uren stage per week het hoogst is onder studenten in de sector Natuur, Techniek en ICT is (37 uur). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat onderwijsstages vaker snuffelstages en meewerkstages zijn, die minder werkuren per week hebben. Een uitschieter is te zien bij studenten die coschappen lopen: meer dan 52 procent doet dat voor meer dan 40 uur per week.

Figuur 9: Uren stage per week

Figuur 10: Gemiddelde aantal uren stage per week, per sector

STAGEVERGOEDING

Tijdens een stage staat leren centraal en daarvoor is een werkgever geen minimumloon verschuldigd aan de stagiair. Het is dan ook niet vanzelfsprekend dat studenten een stagevergoeding krijgen. Stagiairs bij de overheid ontvangen in 2022 bij een 40-urige werkweek een stagevergoeding van €652 bruto per maand². De grondslag voor stagevergoedingen is echter niet geheel duidelijk: het is geen arbeidsloon, maar een soort (onkosten) vergoeding.

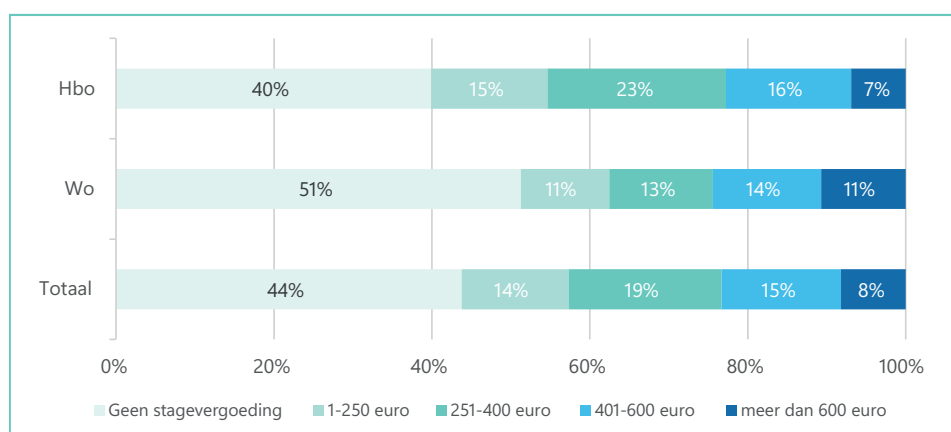
² <https://www.werkenvoornederland.nl/starters/stages>

“ Ik vond stage lopen een van de leukste onderdelen van mijn opleiding. Het is heel leerzaam en je wordt behandeld als een werknemer. Het enige wat jammer was is dat we er geen vergoeding voor kregen, terwijl we dus wel functioneerden als medewerker. ”

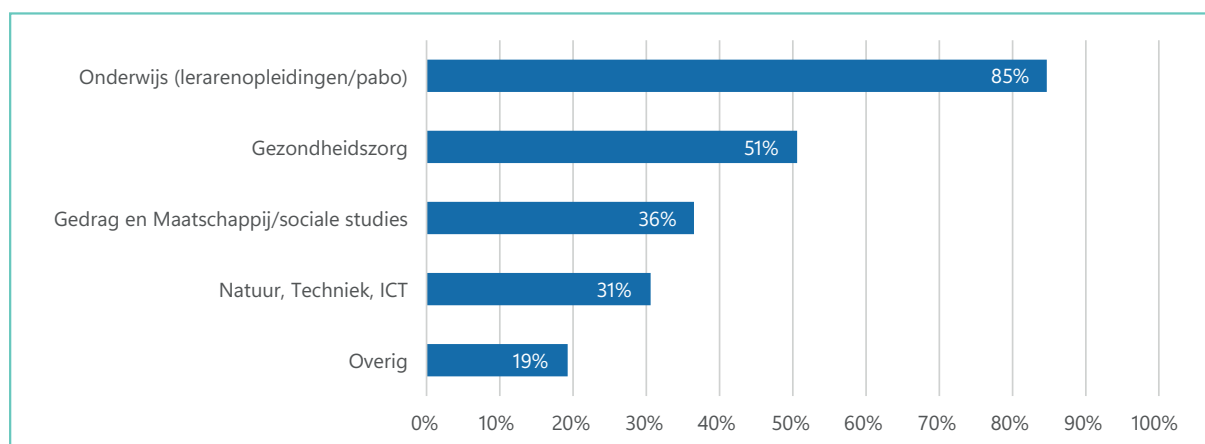
Voor veel studenten is de stagevergoeding erg belangrijk. Studenten die stage lopen hebben immers geen of minder tijd voor een bijbaan; een stagevergoeding kan tegemoetkomen in de inkomsten die studenten mogelijk missen tijdens hun stage. In sommige sectoren worden de meeste stageplekken echter toegewezen door de opleiding: dan is het moeilijk voor studenten om te zoeken naar een stageplek met vergoeding.

“ Als verloskundige i.o. krijg je geen stagevergoeding, daarnaast wordt je geplaatst in heel Nederland. Dit maakt dat je zelf tijdelijke woonruimte moet zoeken en naast je bestaande kamer moet betalen (dubbele woonlasten). Verder wordt een rijbewijs en auto als verplichting gesteld. Dit alles maakt stage erg duur voor studenten. ”

Figuur 11 laat zien dat bijna de helft van de studenten die deelnam aan ons onderzoek, geen stagevergoeding kreeg (44%). In het wo (51%) komt dat vaker voor dan in het hbo (40%). Studenten in de sector onderwijs krijgen het minst vaak een stagevergoeding (85% krijgt geen stagevergoeding, zie figuur 12). Ook in de gezondheidszorg krijgt meer dan de helft van de studenten geen stagevergoeding (51%).

Figuur 11: Hoogte stagevergoeding

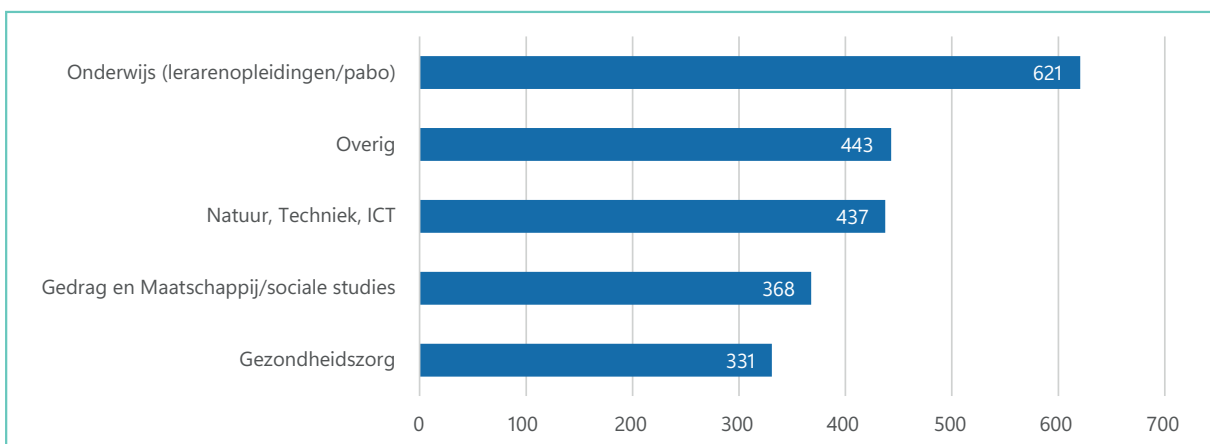

Figuur 12: Geen stagevergoeding per sector

“ Geen vergoeding (opleiding verloskunde) terwijl je 24/7 beschikbaar moet zijn dus geen tijd voor een bijbaan. ”

Studenten die een stagevergoeding krijgen, krijgen gemiddeld 408 euro in de maand (voor een 40-urige werkweek). Figuur 13 laat de gemiddelde maandelijkse stagevergoeding zien per sector. De bedragen zijn omgerekend naar een 40-urige werkweek. De gemiddeldes zijn berekend over de groep die wél stagevergoeding kreeg, dus zonder de nullen erin mee te nemen. De gemiddelde stagevergoeding voor studenten die wél een stagevergoeding krijgen, is het hoogst in de sector Onderwijs (621 euro), hoewel in die sector de meeste studenten geen stagevergoeding krijgen (zie figuur 12). De rest van de sectoren varieert van gemiddeld 331 euro (Gezondheidszorg) tot 494 (Recht).

“ 100 euro per maand coschap vergoeding voor 50 uur per week werken is echt belachelijk weinig terwijl je wel veel werk van arts assistenten overneemt. ”

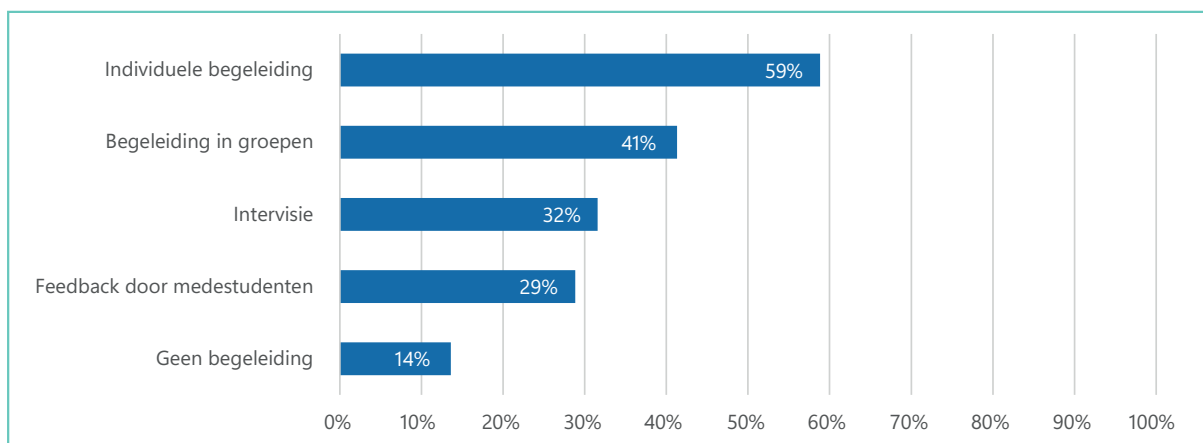
Figuur 13: Gemiddelde stagevergoeding in euro's, per sector

BEGELEIDING VANUIT DE OPLEIDING

Aan de studenten is gevraagd welke vorm van begeleiding zij vanuit hun opleiding kregen tijdens hun laatste stage (figuur 14). Meer dan de helft (59%) gaf aan individuele begeleiding te krijgen. Ook kreeg een groot deel van de studenten begeleiding in groepen (41%). Een op de drie studenten werkte met intervisie en een net iets kleiner aandeel kreeg begeleiding middels feedback van medestudenten. Verder kreeg ongeveer een op de zeven studenten helemaal geen begeleiding. Dit betreft grotendeels studenten die een niet-verplichte stage liepen.

“ Bij ons op de universiteit wordt de stage beoordeeld op basis van het reflectierapport wat je schrijft. Dit heeft totaal niks te maken met hoe goed je het doet op je stageplek of hoeveel je geleerd hebt of de inhoud daarvan, maar puur over hoe goed je een reflectie kan schrijven. ”

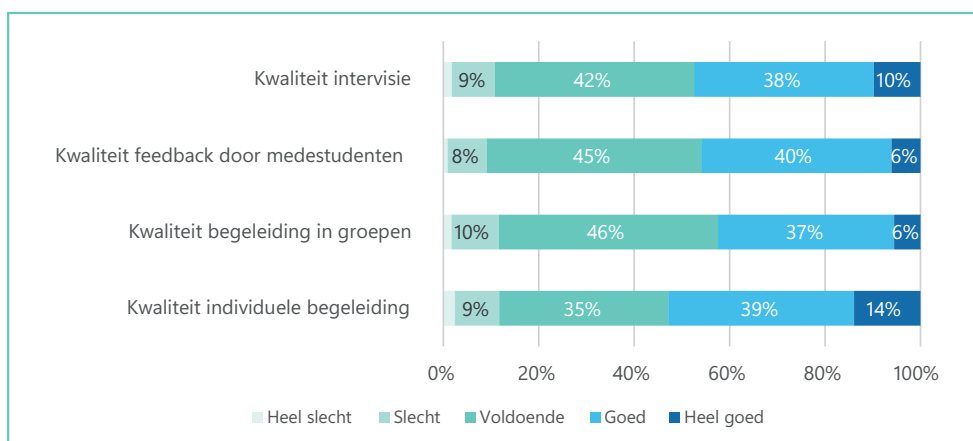
“ Geen duidelijke uitleg wat voor soort stage we moeten hebben vanuit school. Corona maakte het lastig om bedrijven te benaderen. ”

Figuur 14: Vormen van begeleiding door de opleiding gedurende de stage

“Toen er problemen waren tijdens mijn stage, vertelde mijn stagebegeleider vanuit school dat de problemen die ik en mijn werkgever tegen, wij die samen moesten oplossen en dat de stagebegeleider uit school daar geen tijd voor had.”

Voor iedere vorm van begeleiding die studenten hadden gekregen vanuit de opleiding, is gevraagd hoe ze die vorm van begeleiding beoordelen. Over individuele begeleiding waren studenten het vaakst enthousiast: ruim de helft vond deze vorm van begeleiding (heel) goed. Iets minder dan de helft was tevreden over intervisie en een nagenoeg even groot deel was tevreden over de feedback door medestudenten (figuur 15).

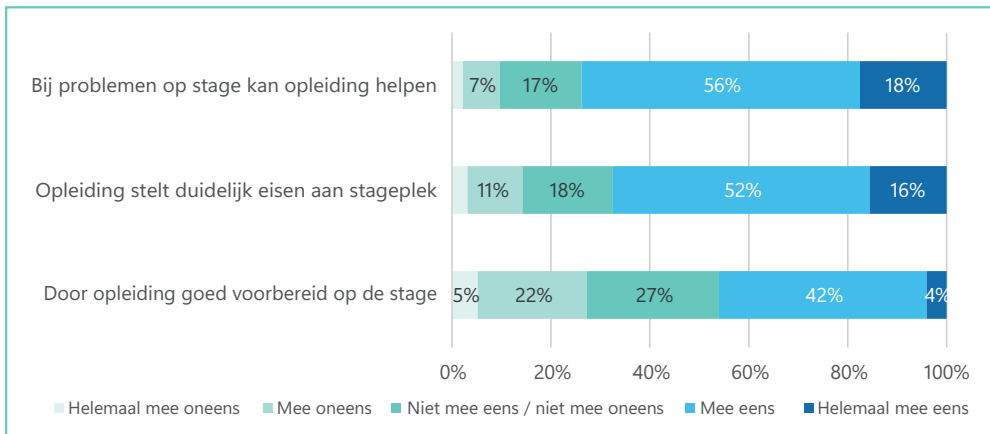

Figuur 15: Beoordeling vormen van begeleiding door de opleiding

Aan de studenten werd een drietal stellingen voorgelegd over de voorbereiding op, de eisen aan en eventuele hulp gedurende problemen op een stage. In figuur 16 staan de resultaten voor die stellingen, waarbij enkel de antwoorden voor studenten met een verplichte stage worden weergegeven. Voor niet-verlichte stages is de rol van de opleiding niet altijd duidelijk. Allereerst werd gevraagd of men door de opleiding goed was voorbereid op de stage. Bijna de helft van de studenten was het daar (helemaal) mee eens, bijna dertig procent was het hier (helemaal) mee oneens. Daarna werd ingegaan op of de eisen waaraan een stageplek moest voldoen, duidelijk waren. Voor de meeste studenten waren die inderdaad duidelijk: 68 procent gaf aan het hier (helemaal) mee eens te zijn. Als laatste gaven studenten aan of ze bij de opleiding terecht konden wanneer ze tegen problemen aanliepen op hun stage. Bij het merendeel van de studenten bleek dit het geval: 74 procent gaf aan bij de opleiding aan te kunnen kloppen wanneer zich op de stage problemen voordeden.

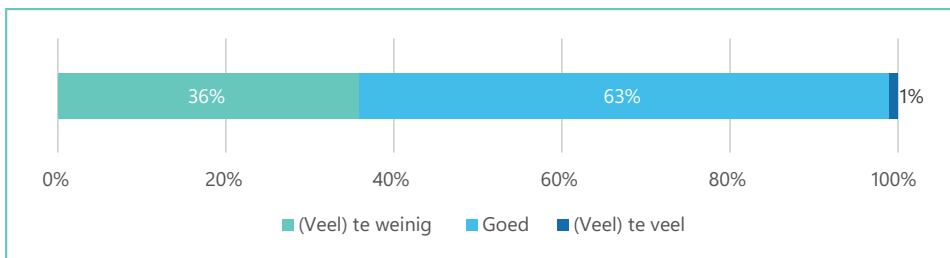
“School had meer mogen helpen met het vinden van de stage en de begeleiding tijdens de stage zelf.”

“ Ik vond de begeleiding vanuit school erg slecht. Je werd niet goed geholpen en echt aan je lot overgelaten. ”

Figuur 16: Beoordeling voorbereiding, eisen en hulp bij stage vanuit de opleiding (alleen verplichte stages)

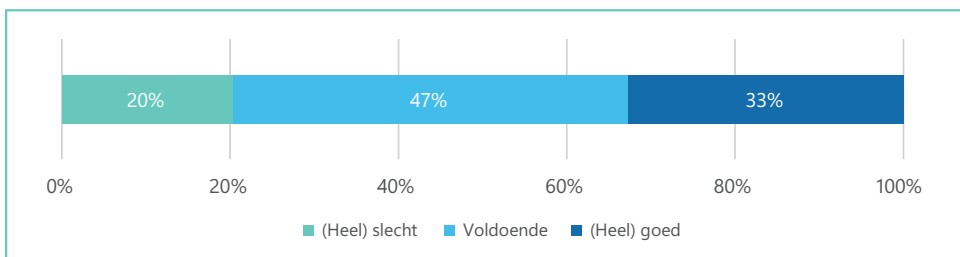
Het merendeel van de studenten (63%) vond de hoeveelheid begeleiding die zij kregen vanuit hun opleiding tijdens de stage precies goed. Toch vond ook bijna veertig procent van de respondenten dat zij tijdens hun stage (veel) te weinig begeleiding kregen vanuit de opleiding (figuur 17).

Figuur 17: Beoordeling hoeveelheid begeleiding vanuit de opleiding gedurende de stage (alleen verplichte stages)

“ De begeleiding vanuit school vond ik persoonlijk te veel. 4 maal een terugkomdag is naar mijn mening te veel om echt volledig in de stage te duiken. dat mag van mij wat minder. ”

Over de kwaliteit van de begeleiding vanuit de opleiding gedurende een stage waren de meeste studenten tevreden: iets meer dan twintig procent vond de kwaliteit van de begeleiding (heel) slecht. Ongeveer de helft (47%) vond de kwaliteit van de begeleiding voldoende en een op de drie vond de kwaliteit van de begeleiding (heel) goed.

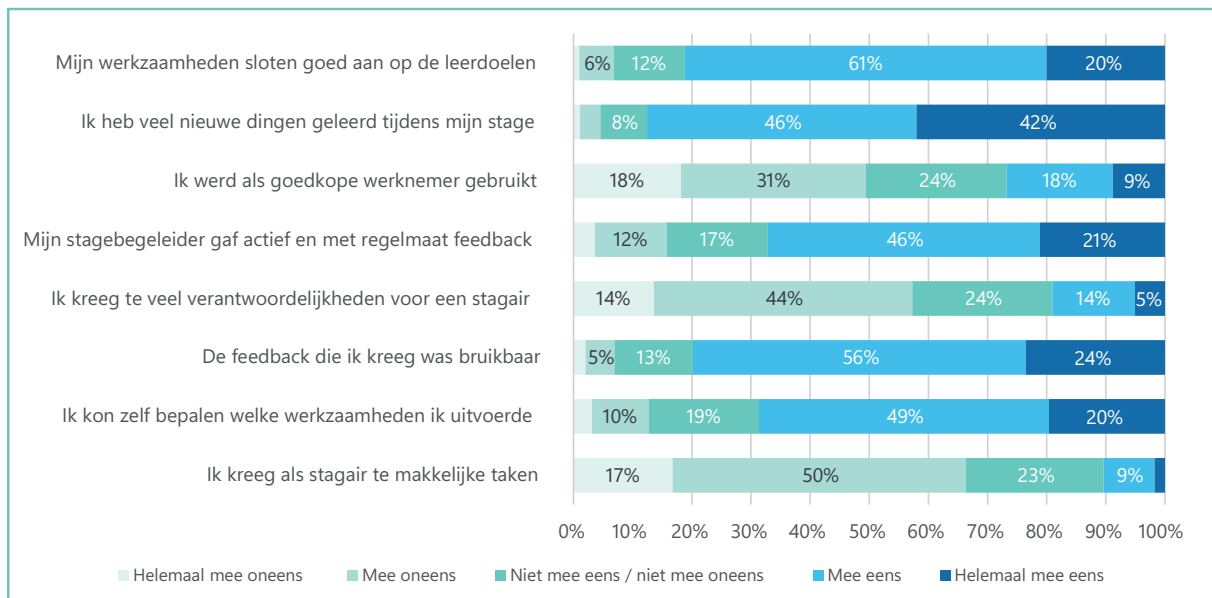
Figuur 18: Beoordeling kwaliteit begeleiding vanuit de opleiding gedurende de stage (alleen verplichte stages)

BEGELEIDING VANUIT DE WERKGEVER

Over het algemeen zijn studenten positief in de beoordeling van hun stageplek (figuur 19). Verreweg de meeste studenten hebben veel nieuwe dingen geleerd tijdens de stage (88%). Ruim tachtig procent van de studenten vond dat de werkzaamheden tijdens de stage goed aansloten op de leerdoelen van de stage. Bijna driekwart van de stagiairs had zelf ook invloed op welke dingen zij deden tijdens de stage (69%). Studenten zijn tevreden over de feedback die zij kregen vanuit de werkgever. Meer dan driekwart kreeg actief en met regelmaat feedback (77%) en meer dan driekwart vond de feedback ook bruikbaar (80%).

“ Heel goed stagebedrijf gevonden. Erg fijne begeleiding, erg fijn ontvangst en meteen opgenomen in het bedrijf. Totaal geen gevoel van stagiair, juist volledig geaccepteerd. ”

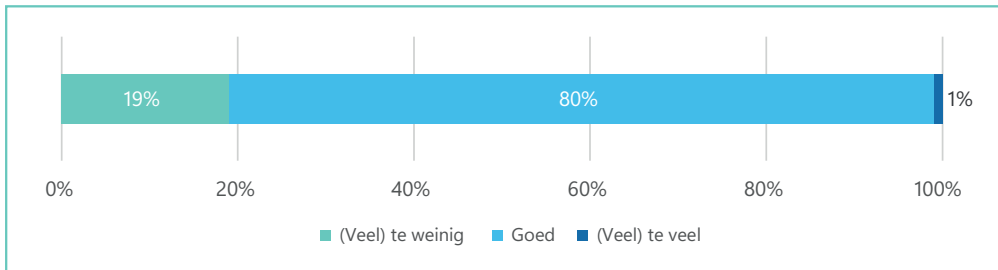
Om iets te kunnen leren moet een stage ook uitdagend zijn. Slechts elf procent van de studenten vond de werkzaamheden als stagiair te makkelijk. Aan de andere kant moet een stage ook weer niet te veel vragen van de stagiair, omdat dat het leerproces in de weg kans staan. Eén op de vijf studenten (19%) kreeg als stagiair te veel verantwoordelijkheden. Ruim een kwart van de studenten (27%) vond zelfs dat hij/zij als goedkope werknemer werd gebruikt door de stagewerkgever.

Figuur 19: Beoordeling stageplek

“ Ik denk dat het belangrijk is voor studenten dat zij voorafgaand aan hun stage bewust zijn van hun eigen waarde: stagiaires zijn geen “goedkope/gratis werknemers” en scholen en studenten zelf zouden veel harder op moeten komen om dit te voorkomen. ”

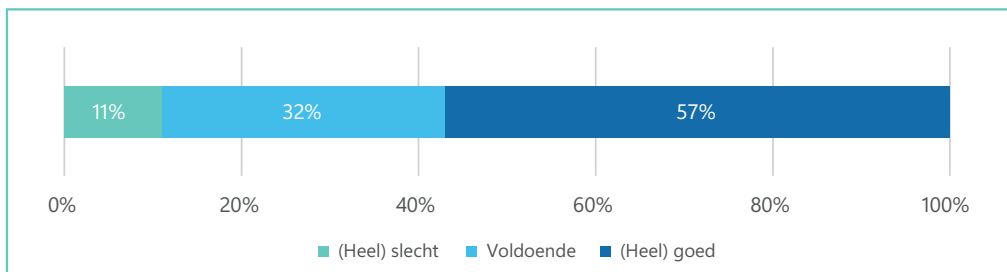
Vier op de vijf studenten beoordeelt de hoeveelheid begeleiding vanuit de stageplek als goed. Van de studenten die niet tevreden zijn over de hoeveelheid begeleiding, geven de meesten aan dat ze te weinig begeleiding kregen (19%). Slechts één procent van de studenten geeft aan dat ze (veel) te veel begeleiding kregen (figuur 20).

Figuur 20: Beoordeling hoeveelheid begeleiding vanuit stageplek

Over de kwaliteit van de begeleiding vanuit de stageplek zijn studenten positief (figuur 21). Ongeveer de helft van de studenten geeft aan dat de kwaliteit goed of heel goed is (57%). Verder geeft één op de tien studenten aan dat de kwaliteit slecht of heel slecht is. Ongeveer één derde van de studenten beoordeelt de kwaliteit van de begeleiding als voldoende.

“ Ik kreeg tijdens mijn stage relatief weinig inhoudelijke begeleiding. Ik kon mijn stagebegeleider moeilijk bereiken, want hij was heel druk, en omdat dit plaatsvond in coronatijd kon ik hem niet tussendoor even aanspreken. ”

Figuur 21: Beoordeling kwaliteit begeleiding vanuit stageplek

“ Officieel mag je als derdejaars stagiaire niet zelfstandig lesgeven, maar toch heb ik de helft van de tijd in mijn eentje gestaan zonder feedback. Wel heel leerzaam om dat zelf te ervaren, echt goede ervaring. Maar ik kreeg het idee dat die docent het wel handig vond dat ik les kon geven en zij naar een training kon gaan of iets dergelijks. ”

CONCLUSIE

Dit onderzoek ging nader in op de ervaringen van studenten in het hoger onderwijs met stagelopen; hier is nog weinig landelijk onderzoek naar gedaan. Mede omdat het ISO wel signalen krijgt dat studenten problemen ervaren rondom hun stages, is het van belang hier een (landelijk) beeld van te vormen: dit onderzoek is hier een eerste stap voor. De vragenlijsten werden ingevuld door studenten die stage liepen of hadden gelopen. Hieronder bespreken we de belangrijkste conclusies.

“ Ik kwam er later achter dat ik als stagiair een opdracht doe waar mijn werkgever geen budget voor had om professioneel te laten uitvoeren, en vandaar een hoogopgeleide student zocht om dit budgetprobleem mee op te lossen. ”

Voor het grootste deel van de studenten die de vragenlijst invulden, was stage lopen verplicht. Voor de meeste studenten blijkt het (redelijk) makkelijk te zijn om een stage te vinden en vaak kreeg men er een toegewezen vanuit de opleiding. Voor een kwart van de studenten, met name in de sector Gedrag & Maatschappij, was het vinden van een stageplek echter niet altijd makkelijk. Gevraagd naar de reden hiervoor, gaf ongeveer een derde deel aan dat het door de coronapandemie kwam. Aangezien de pandemie op dit moment op zijn retour lijkt, zou een deel van de stagetekorten zich wellicht vanzelf weer op kunnen lossen. Sommige studenten liepen door het gebrek aan een stageplek (gemiddeld vijf maanden) studieovertraging op.

“ De stage was tijdens de lockdown, dus was het praktisch 4 maanden in de studentenkamer achter de computer dingen lezen en typen, dat was heel erg vervelend. ”

Gelet op de kenmerken van de stages, bleek dat studenten gemiddeld in totaal 588 uur en 28 uur per week stage liepen, waarbij er grote verschillen bestaan tussen de sectoren. Een stagevergoeding is daarbij geen vanzelfsprekendheid voor studenten, ook al is dit voor studenten vaak wel belangrijk als inkomstenbron; ongeveer de helft van de studenten krijgt een stagevergoeding, van gemiddeld €408 per maand. In de sectoren waar het meest stage wordt gelopen (onderwijs, gezondheidszorg), krijgen studenten het minst vaak een stagevergoeding. Het ontbreken van een stagevergoeding is een terugkerend punt van kritiek onder de studenten, zo blijkt ook uit de opmerkingen van de studenten.

“ Ik heb nog steeds geen idee wat er van mij als stagiair wordt verwacht, ondanks dat ik al vier maanden stage loop: iedereen die me beoordeelt zegt iets heel anders. Ik heb helemaal geen richtlijnen gekregen dus ik doe eigenlijk maar gewoon iets en steek er veel tijd in. ”

Studenten zijn grotendeels positief over de begeleiding vanuit de opleiding: zowel over de hoeveelheid als over de kwaliteit. Een op de drie studenten gaf daarbij wel aan dat er (veel) te weinig begeleiding was vanuit hun opleiding, waarbij een deel aangaf überhaupt geen begeleiding vanuit de opleiding te hebben gekregen. Een aandachtspunt is dat sommige studenten vonden dat ze niet goed voorbereid waren op hun stage door de opleiding.

“ Op stage leer je pas echt hoe je baan eruit komt te zien. Ik vond het leuk om te leren op stage. Ik heb het gevoel dat ik daar meer leerde dan op school. ”

“ Ik ben gewoon echt heel tevreden. Mijn stagejaar heeft mij zoveel ontwikkeling opgeleverd. ”

De meeste studenten ervaren de begeleiding vanuit de stagewerkgever behoorlijk positief. Studenten vinden stage lopen over het algemeen heel leerzaam en ze zijn tevreden over de feedback die ze krijgen. De hoeveelheid en de kwaliteit van de begeleiding vanuit de werkgever wordt positief beoordeeld. Dat wil niet zeggen dat alles goed gaat. Er zijn ook signalen van zogenaamd stagemisbruik. Een substantiële minderheid van de studenten kreeg naar eigen inzicht te veel verantwoordelijkheden als stagiair. Meer dan een kwart van de studenten had de indruk als goedkope werknemer ingezet te worden.

“ Leuke stage, ondanks dat ik niet zelf mocht kiezen precies daar waar ik wilde stagelopen. Ik mag zelf de hoeveelheid begeleiding bepalen dus dat is fijn. ”